

10 YILIN HİKAYESİ

Söylemesi kolay, ama idraki bir hayli güç olan cümle; “10 yıl ne çabukta geçmiş!”. Belki öyle. Ama 10 yılı gerçekten idrak edenler açısından – yani bizler- çok yorucu ve hatta yıpratıcı bile oldu diyebileceğimiz şekilde geldi, geçti.

Bizim sadece sempozyumlar planında yaptığımız çalışmanın 10 yıllık hikayesi yok. Diğer çalışmalarında elbette kendine ait hikayeleri var. Ama bunlar başka bir yazının konusu. Biz şimdi kendi hikayemizi, yani sempozyum’umuzu anlatmaya başlayalım.

Bir seri (dizi) olmasını arzu ettiğimiz “Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüpsultan Sempozyumları”, bizim hedeflerimiz doğrultusunda –çok şükür- sapmadan bu güne ulaştı. Hem toplantıların hazırlanması, gerçekleştirilmeleri hem de sempozyum sonrası, bazen 50’ ye yakın bazen de daha fazla tebliğin muhtevasına yakışır nitelikte basılması elbette ki bizim başından beri “tezgaha koyduğumuz” düşüncelerimizdi.

1997-2006 yılları arasında yaptığımız bu çalışmaların muhasalasını (özet ve değerlendirmelerimizi), dört değişik kalemden (tebliğ olarak) içeride okuyacağınız için ben ayrıca uzun uzun dökümler yapmayacağım. Kısaca şunu söyleyebiliriz: 2006’dan itibaren bir projeksiyon tutmak gerekir ise, bir 50 yıl, hatta 100 yıllık periyotta Eyüp’e ilişkin bilgi-belge ihtiyacı duyan her kişinin mutlaka, ama mutlaka müracaat edeceği me hazlar (kaynaklar) oluşturduğumuz kanaatindeyim. Bu önemli birikimin, ülkemiz bilim kültür/sanatına çok ehemmiyetli bir katkı ve hatta insanlık kültürüne de mütevazı bir katkı olabileceğini gönül huzuru ile söyleyebiliriz.

Burada bizi memnun edecek gelişme şu olabilirdi; 10 yıldır yayınladığımız eserlerle ilgili, ilgili kesimlerden (camiadan) müspet-menfi değerlendirmeler gelsin. Ülkenin, çorak ilmî tenkit ortamı içinde bunu beklemek hayal. Ama bu beklentimizin sürdüğünü belirtmeliyim. Çünkü nehir akıp gidiyor. Bizler halâ Eyüp’ün akıp giden tarihine çıkıntılar yapmayı sürdüreceğiz. Bu yönde yapılacak uyarılar ve ilâveler elbette ki suyun debisini artıracaktır.

10. ve son toplantı (ve kitap) olacağını ilân ettiğimiz için bu son sempozyum kimi buruklukları içinde taşıdı. Belediye Başkanımız Ahmet Genç bey bunu fark ederek “tamam bu seri burada nihayetleniyor. Uluslararası plânda ve Eyüp’e farklı nazarların atılacağı lokal (spesifik) toplantılara devam edeceğiz” demesi kafalardaki kimi mübhemiyetlere ilaç gibi geldi. Bizlerde Başkanımızın bu işaretinden cesaretle uluslararası ve lokal toplantılar için hazırlıklarımızı sürdürüyoruz.

Yazımıza tekrar dönelim...

Artık vazgeçilemeyenler haline gelen sempozyum açılış seremonileride bir hayli renkliydi. 1997’de kurduğumuz Mehteran-ı Eyüpsultan’ın kös nağmeleriyle sabah mahmurluğunu üzerinden atan değerli misafirler Başkanımızın “hoş geldiniz” nidası ile kordela kesmeye yöneldi.

Bu sene toplantı yerimiz “Prof. Dr. Nezih Eldem Şehir Müzesi” idi. 2005 Ağustosunda yitirdiğimiz değerli bilim adamı, mimar ve müzeci Nezih Eldem hocamızın hatırasını yaşatmak için Başkanımızın teklifi ve Eyüp Belediye Meclisinin de kabulü ile müzemize Nezih Eldem ismini verdik. Eyüplüler, Eyüp aşığı değerli hocalarına gereken teveccühü gösterdiler ve onu ebedi olarak yaşatacakları bir kültür bi-

nasına adını koydular. Bizler bu son toplantıyı orada yaparak esasen tedaisi –çağırışımı- çok olan bir işe de imza atmış olduk. Hem müzemizi anlattık, hem hocamızı yâd ettik. Hem Eyüp’ü ve Eyüplüleri bu güzel olayın içine dahil ettik. Sergi ve toplantılarla mekanı fonksiyonel bir biçimde izleyicilerin takdirine sunduk. Velhasıl bereketli bir toplantı için müze, bizlere 3 gün süre ile mekânlık etti.

Başkan ve değerli misafirlerimizin katılımı ile 7 adet sergiyi açtık. Bizim yıllardır dostluğundan memnuniyet duyduğumuz Hattat Yusuf Sezer’in; “Ya Hazreti Ebâ Eyyub-el Ensari” sergisi, Ressam Ahmet Bayındır’ın kuratörlüğünü yaptığı “Eyüplü Ressamlar Sergisi”, Belediyemizin Cafer Paşa Kültür merkezinin hazırladığı “çini, hat, tezhip, ebru” sergisini, Eyüp ve Haliç Ressamı Naile Akıncı’nın “Eyüp’te Zaman- Elli Yılın Hikayesi” sergisini, yine Belediyemizin Eyüp Oyuncakları Atölyesi’nin hazırladığı “Eyüp Oyuncakları” sergisini, Sempozyumun 10 yılını hikaye eden “10. Yıl Sempozyumdan Anılar-Esintiler” sergisini ve nihayet hazırlıklarını Ahmet Bayındır’ın yaptığı “Yüzde100/Sempozyumdan Portreler Karikatür” sergisini büyük ilgi ve dirlarla izledik. Her bir sergi bizleri sanatın, kültürün derin labirentlerine aldı götürdü.

Bu vesile ile sergilerin hazırlıklarında bize son derece hasbiyane emek ve destek veren değerli dostları ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Sergileri gezdikten sonra Toplantı Salonuna geçtik. Yaklaşık 250 kişinin sığılabileceği salonu, toplantı için özel olarak hazırladık. Gayet sık ve düzenli bir ortamda 3 gün süreyle misafirlerimiz çok önemli konuşmalara kulak verdiler, dinlediler.

Benim 10 yılı özetleyen ve 10 yıldır destek verenlere teşekkür konuşmam, aynı zamanda takdim konuşması oldu. Belediye Başkanımızın açılış konuşmasından sonra protokolün kısa selâmlamaları oldu. Peşinden Prof. Dr. Örcün Barışta hocamızın katılımcı tebliğciler adına yaptığı konuşmadan sonra, plâket takdimine geçildi. Bütün tebliğciler için hazırladığımız Eyüp camii ve türbesi kristal /plaketlerimizi sembolik olarak, Prof. Dr. S. Eyice, Prof. Dr. Ö. Barışta, Prof. Dr. Gönül Cantay, ve G. Parlar’a protokola dahil muhterem zevatça takdim edildi. Sembolikte olsa kristal, ilgililerin çok takdirini topladı.

Plâket takdiminden sonra Eyüp Sempozyumlarının 10 yılı konulu 20 dakikalık sunum izlendi. 1994’te başlayan hamleler zinciri 1997’de Sempozyumla taçlandı. 10 yıllık süreçte bir çok adı önde olan olmayan bir çok kahraman tarafından bu çalışmalar gerçekleştirildi. Hazırladığımız CD bunları anlattı. Biraz hüznü, biraz buruk eh birazda gurur verici kareler tüm izleyicileri 10 yıllık yakın tarihte nostaljik bir gezintiye çıkardı.

Sempozyum açılış merasimin ardından Cuma arası verildi. Öğle sonrası ilk oturum aynı mekânda yapıldı. Birinci oturumunun başkanlığını duayen sanat tarihçi Prof. Dr. Oktay Aslanapa yaptı. İlk oturumun konuşmacıları ve tebliğ konuları şunlardı. Prof. Dr. Ersin Nazif Gürdoğan Medine Toprağı Eyüpsultan, Prof. Dr. Semavi Eyice “Eyüp’ten Görünen İstanbul” Prof. Örcün Barışta “Eyüpsultan Sempozyumlarının Ülkemiz Bilimine Katkıları” Gündegül Parlar “10. Yılında Eyüpsultan Sempozyumu” Yrd. Doç. Dr. Hülya Doğru “Sempozyumların Türk Sanatına Katkısı” Necdet Sakaoğlu “Eyüp Havass-ı Refia Kadılığı” S. Faruk Göncüoğlu (katılamadılar ama

Ahmet Genç, Örcün Barışta hocamıza Eyüp’e fahri hemşehrilik beratını (Eyüp kırkları belgesi) takdim ediyor

Hattat Yusuf Sezer Başkan Ahmet Genç ve Eyüp Kaymakamı Salih Karabulut’a bilgi verirken

10 sempozyum
açılışından bir görünüş

tebliğini verme nezaketinde bulundular) “Eyüp’ün Şehir Kültürüne Katkıları” Doç. Dr. Bilal Kemikli “Eyüp’te Sükûna Eren Ruh: Osman Kemâlî’nin Serencamı”.

Birinci oturumdan sonra akşam üzeri misafirlerimizi diğer oturumlarda buluşmak üzere yolcu ettik. 13 Mayıs 2006 Cumartesi günü II. Oturumu saat 10’da başlattık. Prof. R. Erol Ülgen’in başkanlık yaptığı oturumun konuşmacıları ve tebliğleri ise şunlardı. Prof. Dr. Gönül Cantay Eyüpsultan’da Osmanlı Yapılaşması, Prof. Dr. Erol Ülgen-Seden Acun “Tarihi Yapılarda Horasan Harcı ve Eyüp’teki Restorasyonlar İçin Bir Harç Önerisi” Prof. Dr. Zekiye Yenen-Dr. Elif Örnek Özden “Eyüp’ün Planlanmasında Adımlar” Gülnur Kadayıfçı-Ayşe Zengin-Betül Yavuz “Nişancı Meydanı ve Çevresinin İncelenmesi” A. Bilgin Turnalı “İdris Köşkünde Çolak Hasan Tekkesi ve Hasan Bali Sorunu” Dr. Sinan Genim “Pierre Loti (İdris Köşkü Tepesi) de Yapılan Düzenlemeler” Ayla Ayyıldız Potur- Gülhan Benli “Tarihi Sürec İçerisinde Eyüp Konut Dokusunun Oluşumu” Ahmet Bayındır “Eyüp’teki Mimari Eserlerde Plastik Değerler” Dr. H. Fahrunnisa (Ensari) Kara katılmadı ama tebliğlerini verdiler. Tebli konusu ise “Eyüp’te Yatan Bir Büyük Osmanlı Devlet Adamı Sokollu Mehmet Paşa” idi.

Öğle arasından sonra III. oturumu Prof. hc. Uğur Derman yönetti. Bu oturuma Nejat Eralp “Eyüp Nezih Eldem Şehir Müzesi projesi Üzerine” Prof. Dr. hc. Uğur Derman “Kadiasker Mustafa İzzet Efendi’nin Eyüpsultandaki Talik Kitabeleri” Dr. Candan Nemlioğlu “Osmanlı’nın Eyüp’te Bahçe Anlayışı” Yrd. Doç. Dr. Yıldız Aksoy “Eyüp İlçesi Yeşil Alan Durumunun Deprem Öncesi ve Sonrası İhtiyaçlar Açısından İrdelenmesi” Dr. Zübeyde Cihan Özsayiner “Vakıf Müzelerindeki Eyüp’ten Gelen Eserler” Yrd. Doç. Dr. Tosun Yalçinkaya “Eyüp Oyuncak Atölyesi” Oturuma katılmayan Dr. Süleyman Berk daha sonra “Eyüpsultan Temalı Hat Levhaları” konulu tebliğlerini verdiler.

10. sempozyumda tebliği
sunanlar Başkan Ahmet
Genç’le birlikte veda
karesi içerisinde

Günü tamamladıktan sonra ertesi günü Pazar günü 14 Mayısta saat 10:00’da Müze Toplantı Salonunda buluştuk. IV. Oturuma Prof. Dr. Gönül Cantay başkanlık yaptı. Bu oturumda Prof. Dr. Yakup Çiçek “Haririzade ve Eseri” Prof. Dr. Atilla Çetin “Müstakimzade Mustafa Süleyman Sadettin Efendi” Talat Koçak “Eyüb-el Ensari’nin Şehit Olduğu İstanbul Kuşatmasının Sebebi; Bizans İmparatorluğunda Bir Generalin İsyanı” Şefaattin Deniz “Eyüp’te Kurulmuş Bir Vakıf; Safranbolulu İzzet Mehmet Paşa” Dr. Yaşar Kalafat “Hz. Eyüp Türbe ve Mağarası Etrafında Gelişen Halk İnanışları” Dr. İlhami Yurdakul “Vakanüvis Ahmet Lütü Efendi’nin İstanbul ve Biladi Selase Müslüman Mezarlıklarına Dair Layihası: Mekabir-i Müslimane Dair Hatıra-i Kasıra” Ahmet Semih Torun Bey’de “Lala Mustafa Paşa ve Vakfiyeleri” konulu Tebliğlerini gecikmelide olsalar verdiler. Öğle arasında Belediyemiz yemekhanesinde verilen yemek molası yorgun diğmalara doping oldu. Öğle sonrası 14:30’da salonda başlayan V. ve son oturumu Nejat Eralp yönetti. Bu oturumda Prof. Dr. Mahmut Şakiroğlu “Eski İstanbul Haritalarında Eyüp ve Civarının Tasviri” Yrd. Doç. Dr. Naci Şahin “19. YY. da Eyüp’te Kültürel Yapı” Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yaramış “Yavuz Sultan Selim’in Kızı Şah Sultan’ın Eyüp’teki Hayratı” Mustafa Armağan “Rami Mehmet Paşa” M. Nuri Yardım “Osman Cemal Kaygılı’da Eyüp” Hülya Yalçın “Eyüp’teki Vakıf Milli Anıt Eserlere Yapılan Müdahale Örnekleri” Dr. H. Mahmut Yücer “Eyüp’te Medfun Ebussud Efendi ve Dua Mecmuası Üzerine” Sedat Balkan “Eyüp’te Karay Mezarlıkları” konulu tebliğleri-

ni takdim ettiler.

Oturuşların bitmesinin ardından Prof. Dr. Örcün Barışta değerlendirme konuşmasını yaptı. Hocamız şöyle dedi; "Bizler, yani bilim, sanat, kültür, camiasının temsilcileri olarak Eyüp Belediyesine teşekkür borçluyuz, onlar bizi hem biraraya getirdi, yedirdi içirdi konuşmalarımızı dinledi ve yayınladı (9 cilt'i kastederek). Bütün bunlar bir ilçe belediyesi açısından çok mühim şeyler. Keşke diğerleride yapabilse. Bizler Eyüp'ün farklılığını ve rüchaniyetini tasdik ediyor bu vesile ile sn. Başkan nezinde emeği geçenleri kutluyoruz" dedi.

Daha sonra bende sempozyumlarla ilgili olarak katkısı ve emeği olanlara teşekkürden sonra "ülkeye sahip çıkma, iş yapıyor olma gibi hamasi ve retorik içeren konuşmalardan bıktık. İş yapalım artık. Nasılım. İşte böyle. Yani bizim yaptığımız gibi" diyerek bizim çalışmalarımızın İstanbul'a, hatta tüm ülkeye mütevazı ama nitelikli numune teşkil ettiğini söyledim.

Teşekkür ve kapanış faslından sonra topluca Pierre Lotiye çıktık. Haliçte motor gezisi yapacaktık. Ama çok geç kaldık yapamadık. Akşam saatlerinde Pierre Loti'de İBB Tesislerinde çay ve kahve molası verdik. Fotoğraflar çektik. Telefon ve adreslerimizi çek ettik, helâlleştik. "Bir başka vesile ile yine Eyüp'te olmak üzere" deyip misafirlerimizi yolcu ettik.

Sempozyumun hemen ardından tebliğlerin hazırlıkları için verdiğimiz süre biter bitmez çalışmalarını topladık. 40'ı aşkın tebliği dercettik. Baskıya hazır hale getirdik. Ve hamdolsun başarılı baskı sürecinden sonra kitap olarak sizlere takdim etme imkânına sahip olduk.

Ben 10 yılın hikayesini ve 10. kitab yazımı burda noktalarken tekraren başta Belediye Başkanımız Ahmet Genç olmak üzere tüm mesaî arkadaşlarıma (İsimsiz kahramanlara, şoförler, temizlikçiler, hizmetliler, basın bürosu elemanları velhasıl hepsi) şükran borçluyum. Onlarla yıllardır bir takım olarak çalıştık, başarı hepimizindir. Sağolsunlar varolsunlar. Ve yine değerli tebliğci katılımcılara şükran borçluyum. Örcün hocanın yakıtı-ğı meşaleyi elden ele dolaştırdık. İtfaiye takımı başta Gündegül Parlar hanım olmak üzere cansiperane çalıştılar. Onlar olmasa idi ben çok zorlanırdım. Bu kesin. Bu sebeple onlara özel bir teşekkür borcum olduğunu itiraf etmeliyim. 10 yıl boyunca 400'ü aşkın tebliğciyle konuştum. Bazen tatlı, bazen üzücü diyaloglar yaşadım. Bütün bunlar az bir şey değil. 5000'e yakın sayfa, 4000 civarında görsel malzeme yer aldı 10 ciltte. İşte bunlarda emeği olan bütün tebliğcilere (isimlerini saysam sayfalar tutar) ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum. Her şey onlarla oldu ve güzeldi.

Bitirirken şahsi bir temennim olacak. Bu 10 yıllık süreçte yol arkadaşlarımdan ve tebliğci dostlardan bilerek bilmeyerek bir kırgınlığa sebebiyet verdimse özür dileklerimi sunuyorum. Affola diyorum. Ben cümle ehli irfana ve yarana varsa hakkımı helâl ediyorum.

Güzel memleketimin güzel insanlarına lâyük bir iş olduğu içinde şükrediyorum. Yeni ve daha güzel çalışmalarla olabilmeği diliyorum, saygılar sunuyorum. Gayret bizden başarı Allah'tan.

İrfan ÇALIŞAN

Ya Hazreti Eba
Eyyüb' el Ensari
Radiallahü Anhülbari
(Hat Yusuf Sezer, 10.
sempozyum sergisinden)

Sempozyum katılımcıları ve misafirleri ile İdris Köşkü Tepesinde, İ.B.B. Beldiyesi Pierre Loti tesislerinde veda çayını yudumlarken